

VII. KRAJEVNE SKUPNOSTI

Vloga krajevne skupnosti kot temeljne samoupravne skupnosti, v kateri naj bi delavci, delovni ljudje in občani zadovoljevali svoje krajevne potrebe in interese, v praksi ni povsem zaživel. Dejanski položaj posameznih krajevnih skupnosti je različen in v precejšnji meri odvisen od specifičnosti razmer, zlasti glede na večje ali manjše število organizacij združenega dela na območju posamezne krajevne skupnosti, ekonomske moči organizacij združenega dela ter medsebojnih odnosov in sodelovanja med krajevno skupnostjo in združenim delom.

Novi družbenoekonomski odnosi na podlagi neposrednega združevanja sredstev organizacij združenega dela, ali posrednega preko SIS za zadovoljevanje potreb in interesov, se prepočasno uveljavljajo. Vzrokov je več in so tako objektivne kot subjektivne narave ter nepopolne sistemske ureditve tega področja. Zaostreni pogoji gospodarjenja večjemu številu organizacij združenega dela ne dovoljujejo dodatnega obremenjevanja dohodka. Še zmeraj niso presežene slabosti pri načrtovanju skupnih nalog in potreb oz. pri sprejemanju planskih aktov. Naloge posameznih nosilcev niso konkretno opredeljene, sredstva niso predvidena in se zato v praksi tudi ne zagotavljajo oziroma so ti zneski neznatni.

Vzrok prepočasemu podružbljanju odnosov v krajevnih skupnostih je tudi v nezadostno razvitem in neučinkovitem delovanju krajevne samouprave. Udeležba na sejah posameznih samoupravnih organov je slaba in tudi po vsebini delo delegatov ni povsod zadovoljivo.

Pereč problem, ki ga izpostavlja večje število krajevnih skupnosti predstavlja zagotavljanje sredstev za osebne dohodke delavcev krajevnih skupnosti in za kritje materialnih stroškov. Z odpravo glavarine in prehodom zgolj na proračunski vir sredstev se ti problemi poglobljajo in je v letošnjem letu že nekaj krajevnih skupnosti zašlo v izgubo. Položaj delavcev enotne strokovne službe ni povsem jasn in še zmeraj niso sprejeti vsi samoupravni splošni akti novoustanovljene delovne skupnosti. Svoboda na menjava dela tudi na tem področju ni zaživel.

Za izboljšanje stanja na obravnavanem področju in učinkovitejšo uveljavljanje novih družbenoekonomskih odnosov v krajevnih skupnostih bo potrebno sistemsko celovito urediti način vključevanja in vire zagotavljanja sredstev v organizacijah združenega dela in samoupravnih interesnih skupnostih za zadovoljevanje skupnih potreb delovnih ljudi in občanov v krajevnih skupnostih.

ZAKLJUČEK

Izvršni svet ugotavlja, da so bile temeljne naloge iz resolucije o izvajanju družbenega plana 1981—1985 v letu 1984 skoraj v celoti dosežene. Večja odstopanja so na področju povečanja konvertibilnega izvoza, čemur bo potrebno v letu 1985 posvetiti še večjo pozornost. Zaskrbijoč je položaj nekaterih organizacij združenega dela s področja gospodarstva, ki že dalj časa poslujejo na meji rentabilnosti ali z izgubo.

Tudi na področju stanovanjskega gospodarstva in komunalnih dejavnosti so rezultati zadovoljivi, čeprav niso bile realizirane vse naloge zaradi pomanjkanja finančnih sredstev. Izvršni svet bo v letu 1985 vodil posebno akcijo za izpolnjevanje obveznosti tistih organizacij, ki ne izpolnjujejo materialnih obveznosti iz odlokov in samoupravnih sporazumov. Kljub vsem težavam se programi družbenih dejavnosti odvijajo v planiranem obsegu, predvsem zaradi prizadevanja izvajalcev. Ob tem izvršni svet poudarja stalno nalogo delavcev v družbenih dejavnostih, da si še nadalje prizadevajo za racionalno gospodarjenje in izboljšanje kvalitete dela.

V krajevnih skupnostih ostaja še vedno nedorečen sistem financiranja skupnih nalog in programov.

Splošna poraba občine je bila v skladu z republiškimi usmeritvami.

Na področju splošne ljudske obrambe in družbene samozaščite je bil dosežen napredek, zlasti glede podružbljanja pripravljenosti in materialne izpopolnjenosti enot.

OCENA

akcije pri obravnavi zaključnih računov v OZD občine Ljubljana-Šiška za leto 1984

Mesec februar je čas, ko v organizacijah združenega dela obravnavajo in sprejemajo zaključne račune gospodarjenja za preteklo leto in ko na osnovi ugotovljenih rezultatov sprejemajo tudi ukrepe za učinkovitejšo gospodarjenje v tekočem letu.

PRIPRAVE NA OBRAVNAVO

V Informacijah občinskega sveta ZS Ljubljana-Šiška smo objavili obširno gradivo z napotki in pripomočki za obravnavo zaključnih računov v OZD. Informacijo je prejel vsak predsednik osnovne organizacije ZS oziroma predsednik konference osnovnih organizacij ZS, in sicer z naslednjo vsebino:

— naloge OO ZS v pripravi na obravnavo rezultatov gospodarjenja za leto 1984

— opomnik za izvajanje aktivnosti OO ZS ob obravnavi zaključnih računov OZD za leto 1984

— združevanje dela in sredstev kot temelj nadaljnjega razvoja in uresničevanja ekonomske stabilizacije

— priložen je bil seznam aktivistov v občini Ljubljana-Šiška, ki se bodo udeležili posameznih razprav o zaključnem računu v organizacijah združenega dela. (V občini je bil imenovan 107-članski aktiv, in sicer s strani predstavnikov občinskega sveta ZS 50 aktivistov, Izvršnega sveta SO 26 aktivistov, OK ZKS 15 aktivistov, OK SZDL 11 aktivistov in OK ZSMS Ljubljana-Šiška 5 aktivistov.)

Za člane političnega aktiva je bil organiziran poseben seminar, prav tako pa je bil seminar za predstavnike osnovnih organizacij ZS in predsednike delavskih svetov (v treh skupinah), kjer so bili prisotni še dodatno seznanjeni z vsemi potrebnimi aktivnostmi. Seminar je trajal pol dneva, bil je dobro obiskan ter so bili udeleženci z njim zadovoljni, saj so ga ugodno ocenili.

Seminarja pa se iz naslednjih večjih OZD ni udeležil nihče:

1. Iskra Avtomatika TOZD Proj. in gr. sistemov
2. Iskra Elektrozeve DSSS
3. Iskra IEZE TOZD Keramika
4. Color DSSS
5. Color TOZD Smole
6. Donit TOZD Filtri
7. Fructal Alko TOZD Alko
8. Pivovarna Union TOZD EVDS
9. Ingrad Celje TOZD Gradbena operativa
10. SGP Stavbenik TOZD Gradbena operativa
11. ŽG Mostovna
12. ŽG PEP DSSS
13. Vektor DSSS
14. Metalka TOZD Skladišče
15. SOZD Slovenija avto DSSS
16. Elektromehanika
17. Usluga DSSS
18. Center za socialno delo Ljubljana-Šiška
19. OŠ Veljko Vlahovič
20. Zavod Tivoli
21. Varnost TOZD Fizično varovanje premoženja Šiška
22. Slovenijales Tovarna Sora Medvode
23. ČGP Delo TOZD Delavska enotnost

Kot pripomoček so predsedniki OO ZS in delavskih svetov prejeli na samem seminarju še vzorec kratke politične ocene ob obravnavi ZR za leto 1984.

Tudi za člane političnega aktiva je bil izdelan poseben anketni list, katerega so le-ti ob obravnavi izpolnili, nato pa posredovali občinskemu svetu ZS Ljubljana-Šiška.

POTEK OBRAVNAV V ORGANIZACIJAH ZDRUŽENEGA DELA

Potek obravnave poslovnih poročil in zaključnih računov v organizacijah združenega dela lahko ocenimo na podlagi več podatkov, ki smo jih prejeli na občinski svet ZS Ljubljana-Siška, in sicer:

- poročila, ki so jih na občinski svet ZS posredovali zadolženi aktivisti
- poročila, ki so jih posredovali predsedniki IO OO ZS oziroma predsedniki konferenc OO ZS (izdelana na podlagi pripomočka za izdelavo poročila)
- zapisniki različnih sestankov v organizacijah združenega dela (seje IO OO ZS, razširjeni sestanki vseh DPO, zapisniki zborov delavcev in podobno)
- ocene individualnih poslovnih organov.

Nobenega sporočila, poročila, zapisniki oziroma sploh ničesar nismo prejeli iz naslednjih organizacij združenega dela (do 29.3.1985):

1. DO Agrostroj
2. DO Avtomontaža
3. Iskra Avtoelektrika TOZD Tovarna žarnic
4. Iskra Elektrozveze (prejeli le od TOZD TTS)
5. Iskra Telematika TOZD Montažno servisna organizacija
6. Kot Tacen
7. POZD Tiba
8. Donit (prejeli le od TOZD Komerciala)
9. Tekstil TOZD Tekstilna Medvode
10. Tekstil TOZD Tkalnica Vižmarje
11. Kmetijska zadruga Medvode
12. Gradles TOZD Podi in podloge
13. Komunalno obrtno podjetje Šiška
14. Nivo Celje TOZD Projekt inženiring
15. Gradbinec Kranj TOZD Gradbena operativa
16. ŽG CD TOZD Za vzdrževanje voz in strojev
17. ŽG Mostovna
18. Vektor DSSS
19. Avto Tehna TOZD Zastopstva
20. Bratstvo jedinstvo
21. DO Sanitarija
22. Koopromet
23. Metalka TOZD Skladišče
24. Slovenija avto DO Velomotor
25. Slovenija avto DO Avtoimpex
26. Tekstil TOZD Maloprodaja
27. Lesnina TOZD Gramex
28. Elektromehanika
29. Elektrovod
30. Graverstvo Šiška
31. Mercator Tehna TOZD Spectrum
32. Mizarstvo Vižmarje
33. Obrtopena
34. POZD Belplast
35. POZD Ofset
36. Tapo
37. Usluga
38. Tabor
39. Center za socialno delo Ljubljana-Siška
40. Klinični center TOZD Emona
41. Klinični center TOZD Interna klinika II
42. Zdravstveni dom Šiška
43. Železniški zdravstveni dom
44. Zveza slušno prizadetih Slovenije
45. Glasbena šola Franc Šturm
46. OŠ Franc Marn
47. OŠ Heroja Franca Bukovca
48. OŠ Heroja Staneta Kosca
49. OŠ Heroja Tineta Rožanca
50. OŠ Franc Rozman-Stane
51. OŠ Veljka Vlahovića
53. Srednja šola za elektroniko
54. Svetovalni center
54. Svetovalni center
55. Univerza E. Kardelja VTVŠ
56. VVO Koseze
57. VVO Andersen
58. VVZ Manice Komanove
59. VVZ Medvode
60. VVZ Rezke Dragarjeve
61. VZ Fran Milčinski
62. Železniški šolski center

63. Družbeni pravobranilec samoupravljanja
64. Delovna skupnost skupščine občine Ljubljana-Siška
65. Varnost TOZD Fizično varovanje premoženja Šiška
66. SOZD Uniles DSSS
67. ČGP Delo TOZD Delavska enotnost
68. Univerzum TOZD Založba
69. Zavarovalna skupnost Croatia
70. Muzej ljudske revolucije Slovenije
71. Savske elektrarne TOZD HE Medvode

Število zaposlenih delavcev oziroma članov sindikata v navedenih OZD predstavlja 27 % od celotnega števila v naši občini.

Poročila, ki so bila posredovana na občinski svet ZS Ljubljana-Siška so zelo različna, in sicer kažejo na to, da so bile vodene razprave od formalnih do zavzetih razprav o situaciji v OZD in o njenem položaju v celotnem gospodarstvu ali panogi, nekatere razprave o zaključnem računu za leto 1984 so vredne pohvale, saj so bile dobro pripravljene in v skladu z usmeritvami zveze sindikatov, druge pa zaslužijo in terjajo posebno proučitev in obravnavo.

V delovnih organizacijah, za katere smo do 29.3.1985 prejeli kakršnakoli poročila o obravnavi zaključnega računa, je zaposlenih 27.740 delavcev, kar predstavlja 73 % vseh članov zveze sindikatov v občini Ljubljana-Siška.

Udeležba na zbiorih delavcev je bila v povprečju 68-odstotna s tem, da v nekaterih primerih tudi manj kot 50-odstotna kot v Tiskarni Slovenija — 34 %, ŽG PEP — 47-odstotna (zaradi narave dela — turnus), Gorenje-Tiki — 44 %, kar vse moramo negativno oceniti.

V večjih OZD, kjer imajo svoje interno glasilo, so podatke o poslovanju objavili v glasilu. Na zbiorih delavcev pa je poročilo za preteklo leto podal v največ primerih individualni poslovodni organ, sodelovali pa so tudi (v ca. 50 %) računovodja, ponekde pa tudi strokovni delavci plan-sko-analitske službe.

I.

V delovnih organizacijah oziroma v TOZD, ki dobro poslujejo, je bilo večinoma razpoloženje na sestankih, v pripravi na zbor delavcev in na samih zbiorih delavcev dobro. Zaradi temeljite prejšnje obravnave problematike IO OO ZS in v delovnih sindikalnih skupinah, kjer so delavci podali svoje pripombe in so bile le-te v končnem gradivu upoštevane, je bilo razprave razmeroma malo.

Tak primer je zabeležen v Zastava avto TOZD Zastava, Slovenija avto DSSS SOZD in v Aero TOZD Tovarna celuloze in papirja Medvode (kjer so delavci izrazili zadovoljstvo ob informaciji o delitvi 1,3 osebnega dohodka).

Neke bistvene razprave ni bilo v Slovinu DO Slovenijavino verjetno tudi zaradi ugodnih doseženih rezultatov. V Slovinu DS SOZD je bila celovita analiza poslovanja izražena samo s stališča lastnega prihodka in dohodka, ne pa tudi s stališča izvrševanja programa dela za TOZD in DO v sestavljeni organizaciji. Skromna razprava je bila v Fructal Alko TOZD Alko (v ljubljanskem delu TOZD), za kar je vzrok predlog delitve 75 % OD, v kamniškem delu TOZD pa so iznesli problematiko gospodarjenja in spregovorili o napakah pri poslovanju.

Tudi v IMP DO IKO DSSS niso na zboru delavcev nič posebnega razpravljali, obravnavali so poslovno poročilo za DSSS in ocenili dosežene rezultate na nivoju delovne organizacije. V IMP DO IKO TOZD ITAK je bilo poslovno poročilo dobro podano, ni pa bilo pripravljeno v skladu s priporočilom občinskega sveta ZS.

V ŽGP PEP so poslovno leto zaključili pozitivno in je bil celotni prihodek v primerjavi z letom 1984 celo prešežen in z optimizmom gledajo naprej. V Iskri TOZD TV Pržan je bilo precej problematike podane ustno na zboru delavcev.

II.

V več OZD so razprave (po mnenju in oceni aktivistov) potekale dobro in so bile v skladu z usmeritvami zveze sindikatov. Tako so v več sredinah IO OO ZS izdelali politično oceno poslovanja, ki je pozitivna, saj so vse priprave potekale kot je bilo dogovorjeno. Tako je bilo v TZ Litostroj TOZD PUM Livarne, TZ Litostroj TOZD PZO, Petrol DO Zemeljski plin, Avtoemoni, Standard Operativi, TZ Litostroj TOZD TVN, OŠ Valentin Vodnik, DO Delikatesa, Izbrazevalnem centru ONZ, Colorju DSSS, Iskri DO Avtomatika TOZD AVN in tudi v nadaljevanju navedenih TOZD.

V nekaterih razpravah so na zborih delavcev ali v pripravi na zборе opozorili na problematiko poslovanja in dela in nakazali načine reševanja različnih težav.

V Tekstilu TOZD Galant je bila v oceni delovanja političnega sistema izpostavljena problematika SIS materialne proizvodnje, kjer menijo, da se izgublja sled za sredstvi, ki jih OZD namenja, in ob tem opozorili delegate na odločnejšo aktivnost. Po mnenju aktivista se bodo v tej TOZD pojavili kadrovske problemi v zvezi z zahtevano usposobljenostjo.

Izredno dobro je bil zbor pripravljen v VVO Najdihojca, v razpravi je bila izražena bojazen, da so bo število otrok v VVO zmanjšano, kar bi imelo za posledico odvečno delovno silo. Pozitivno so ocenili združevanje VVO z ekonomskega vidika, še vedno pa niso zadovoljni z osebnimi dohodki, predvsem jih moti, da za nekaterimi VVO v naši občini za isti »profil« delavca zaostajajo za od 3000 do 6000 dinarjev.

V DO IKO TOZD Trata Črpalke je bilo poslovno poročilo, ki ga je podal individualni poslovodni organ, izdelano do potankosti po navodilih občinskega sveta ZS in na izredno preprost in razumljiv način posredovano delavcem. Zaključni račun in poslovno poročilo so predhodno obravnavali na svojih sejah samoupravni organi in družbenopolitične organizacije ter sindikalne skupine, tako da na samem zboru ni bilo posebne razprave. V IMP DO IKO TOZD SKIP je potekala obširna razprava, ker so delavci zahtevali nekatera pojasnila v zvezi z realnostjo obračuna v zvezi z nagrajevanjem po delu.

V Leku TOZD Invest servis je v razpravi prišel do izraza kritični odnos delavcev do izpostavljenih ekstremnih stroškov po posameznih postavkah, posebej do obresti za obratna sredstva, tečajnih razlik, visokih terjatev in podobno. Kritično so obravnavali tudi financiranje SIS (še posebej družbenih dejavnosti) s konstruktivnimi predlogi za realizacijo oziroma posredovanje katerih so zadolžene delegacije. Izpostavili so tudi vprašanje zaloga. Obracun uspeha poslovanja je bil podan kvalitetno, razprava je bila kritična in konstruktivna, saj delavci menijo, da imajo možnosti oziroma da dejansko odločajo o razporeditvi dohodka, vendar se v praksi njihovi predlogi in težnje ne upoštevajo.

V pivovarni Union TOZD Polnilnica je bilo poročilo delavcem posredovano predhodno po sindikalnih skupinah, kakor tudi ocena dela individualnega poslovodnega organa. Na zboru delavcev zato širše razprave ni bilo. Velik poudarek so namenili inventivni dejavnosti. Potek obravnave je aktivist ocenil kot odlično.

Dovolj kritično so pristopili k ugotovljenemu stanju v DO Športoprema, kjer jim nove smernice zagotavljajo boljše gospodarjenje, ki bo slonelo na razvoju proizvodnje in ne na poviševanju cen.

V DO Energetika (3 TOZD in DSSS) so bili materiali za zaključni račun dobro pripravljeni, sistematsko obdelani in podana izčrpna poročila. Podatki so bili obravnavani na delnih zborih delavcev.

V DO PAP so izdelali rokovnik aktivnosti ob obravnavi rezultatov gospodarjenja ter usmeritve za obravnavo rezultatov gospodarjenja za celotno delovno organizacijo. V TOZD Telematika je bila podana celovita informacija, razprava na zboru delavcev je bila polemična in ustvarjalna. Aktivist je mnenja, da je še vedno čutili, da ni presežena zaprtost prejšnjih TOZD, sedanjih sektorjev, močno pa da je preseženo nezaupanje do strokovnih služb delovne organizacije ravno na podlagi redno objavljenih točnih podatkov.

V knjižnici Šiška so ob obravnavi rezultatov poslovanja za leto 1984 ponovno opozorili na močno prisoten »prostorski problem«, ki je iz dneva v dan hujši.

V Iskrji Zmaj TOZD Baterije so na zboru delavcev ugotovili, da je bilo leto, za katero obravnavajo in sprejemajo poslovno poročilo, eno najtežjih v zgodovini te OZD, čemur so vzrok številne spremembe pogojev gospodarjenja v preteklih letih. Opredelili so vzroke, ki so vplivali na slab poslovni rezultat. Dolgoročno sanacijo vidijo v prestrukturiranju dela programa na tiste izdelke, ki vsebujejo manjšo vrednost materiala in večjo udeležbo dela.

V Ingradu TOZD GO so zaključni račun temeljito obravnavali, predvsem ekonomičnost, dohodek na delavca in čisti dohodek na delavca. Dovoljena razmerja so presegli. Ohranjali so socialno varnost delavcev in zagotavljali najnižji znesek OD, potreben za preživetje. Poslovno leto

so zaključili z izgubo, ob obravnavi ZR so ugotavljali notranje slabosti, sprejeli so sanacijski program. V skladu s samoupravnim sporazumom o združitvi v delovno organizacijo bodo izgubo pokrile TOZD v sestavi DO Ingrad Celje iz sredstev rezervnega sklada.

V DO Prod, ki je majhna delovna organizacija, vodijo ustrezno plansko politiko, saj že sedaj vlagajo sredstva za novo investicijo — peskokop, ker bodo sedanje zaloge zadostovale le še za največ pet let.

Inštitut za turbinske stroje — na zboru delavcev je bila podana razlaga zaključnega računa in različna gibanja celotnega prihodka v odnosu z drugimi pokazatelji. Obširna je bila razprava na sejah družbenopolitičnih organizacij, na samem zboru pa večje razprave ni bilo.

V DO Gorenje-Tiki se ugotavlja, da se pod novim vodstvom kaže večja enotnost in zaupanje kolektiva. Na delnih zborih delavcev je bil velik poudarek dan planu za leto 1985, pri delitvi čistega dohodka pa so delavci dali prednost poslovnemu skladu, kar je vsekakor pozitivno za stanje te delovne organizacije.

Vrsta pobud je bila danih za izboljšanje organizacije dela, pogojev dela, kvalitete proizvodnje. Vsa pisna poročila za razpravo so delavci pravočasno prejeli, na pripravljalnem sestanku se je sestal IO OO ZS. Po opravljenih delnih zborih so načrtovali še skupni zbor delavcev in sejo delavskega sveta.

V Nastanitvenem centru Šiška je izvršni odbor OO ZS izoblikoval ugotovitve o obravnavi zaključnega računa za leto 1984, ki so pozitivne in je obravnavo potekala v skladu z navodili. Plan ni bil v celoti realiziran zaradi nezasedenosti kapacitet. Ugotavljajo, da so poseben problem boleznine in so sprejeli tudi stališče, da se preko občinskega sveta ZS Ljubljana-Šiška opozori delavce v Zdravstvenem domu, ker je nesprejemljivo, da le-ti izdajajo potrdila o sposobnosti za opravljanje dela ob nastopu dela, kasneje pa se izkaže, da je delavka le nekaj dni na delu, vse ostale dni pa v bolniškem staležu.

V Tekstilu TOZD Predilnica Medvode so posebej izpostavili nekatera vprašanja kot je likvidnostna situacija, problematika zastojev, kvaliteta dela in odsotnost z dela.

V OŠ Milan Mravljte sta bila poslovno poročilo in pismena ocena poslovodnega organa prilagojena dejavnosti OZD, saj določena vprašanja obravnavajo ob zaključku šolskega leta.

V DO Rašica so potekale intenzivne priprave na zборе delavcev, razprave so vodili v izvršnih odborih OO ZS in v sindikalnih skupinah. V samih razpravah so imeli nekaj težav, saj so se morali v delovni organizaciji uskladiti zaradi drugačnih navodil, ki so jih glede obravnave zaključnega računa in rezultatov poslovanja prejeli v TOZD te delovne organizacije izven občine Ljubljana-Šiška.

Potek zbora delavcev v Domu starejših občanov je ocenjen kot izreden in je po mnenju aktivista pokazal večjo stopnjo urejenosti poslovanja in medsebojnih odnosov kot v času popreje.

V pivovarni Union TOZD Distribucija je bil sestanek dobro pripravljen, večje razprave ni bilo razen pri obravnavi delegatskega sistema, kjer so člani delegacij izrazili nezadovoljstvo glede obširnosti materialov. Delavci si tudi ne želijo prevzemati funkcij v samoupravnih delavski kontroli na nivoju delovne organizacije. Podano je bilo vprašanje glede višine reprezentančnih stroškov in izraženo mnenje, da bi del teh sredstev namenili za družbeno prehrano.

Tudi v TOZD Kvasarna, ki je majhen kolektiv in so vsi vključeni v prizadevanja za izboljšanje gospodarstva, je bilo postavljeno vprašanje glede doplačila za družbeno prehrano. Razpravo so vodili tudi o novi investiciji in njeni potrebnosti.

V DO Unitas je bil sestanek dobro pripravljen z vsemi potrebnimi materiali, a so delavci indiferentni. V glavnem je bil poudarek dan vprašanjem možnosti povečanja OD, kar pa je odvisno od povezovanja z dobavitelji surovin in izboljšanja delovne discipline, ki pogojujejo tudi doseganje planov in boljših poslovnih rezultatov. Probleme imajo z obratnimi sredstvi, ki jih je premalo in z visoko fluktuacijo zaposlenih.

Slovenija avto DO Avtomerur TOZD K. E. G. — Pred obravnavo na zboru delavcev so na ravni družbenopolitičnih organizacij in samoupravnih organov obravnavali večino osnovnih vprašanj o ZR za leto 1984, ocena obravnave je dobra.

V Iskri DO Elektrovezve TOZD TTS se je pred zborom delavcev sestal IO OO ZS in druge družbenopolitične organizacije. Temeljito so obravnavali gospodarsko situacijo TOZD in DO, problematiko nizkih OD, vprašanje potreb po stanovanjih, pomanjkanje delavcev, težave s prevozi ob prihodu na delo. Vse bolj je čutili zaupanje v lastne moči, družbenopolitične organizacije so za saniranje stanja odigrale pomembno vlogo.

III.

V nadaljevanju navajamo OZD, pri katerih so se pri obravnavi ZR pojavile določene dileme, ki bi jih bilo potrebno razrešiti, pri nekaterih pa je bilo potrebno izboljšati delo družbenopolitičnih organizacij.

V Leku TOZD Trženje je bil v razpravi na zboru delavcev prisoten kritičen, vendar nekonstruktiven odnos delavcev do širših družbenih obveznosti, posebno za SIS družbenih dejavnosti. Vprašanja iz razprave so se nanašala na zadovoljevanje osebnih potreb, posebno na sistem delitve OD. Prevladoval je občutek, da delavci nimajo vpliva na del dohodka za družbene obveznosti in da stvarno ne odločajo o njegovi delitvi. Konstruktivnejši je bil odnos do notranjih problemov.

V Leku TOZD Farmacija je bilo poslovno poročilo zelo dobro podano, ni pa bilo čutili večje angažiranosti osnovne organizacije ZS. Razprave ni bilo.

Pripombe so bile dane na predlog za odstop sredstev za izgradnjo cest, kjer so delavci glasovali proti. Razpoloženje v tem delu je bilo zelo kritično do dela in obstoja samoupravnih interesnih skupnosti.

V DO Monter je obravnavala rezultatov gospodarjenja na zboru delavcev potekala v redu, vendar aktivisti menijo, da bi morali delavci dobiti pravočasno na vpogled osnovne bilančne kazalce v primerni obliki, pa tudi samo organizacijo in vodenje zbora delavcev bi bilo mogoče izboljšati.

V DO Dekorativna je bilo gradivo za temeljitejšo razpravo prepozno oddano in so bili delavci po mnenju aktivista slabo obveščeni glede raznih sprememb kot na primer popravki norm. Delavci so bili nezadovoljni. Vse ostale zadeve v zvezi z obravnavo poslovnih rezultatov so bile zadovoljive.

V DO Tuba je obravnavala ZR in priprave na to obravnavo potekalo v redu, vendar sta aktivista pri tej delovni organizaciji izpostavila drugačno problematiko. Organizacija je namreč uveljavila večino kvalitetnih dejavnikov gospodarjenja, ob čemer pa zanemarljivo razširjeno reprodukcijo zaradi pretirane previdnosti. Poslovno poročilo nakazuje neopredeljenost razvojnih ciljev in dosedanje usmerjenosti na kratkoročne cilje. Družbenopolitične organizacije v občini bi morale podpreti v poslovnem poročilu nakazano politiko bolj smelega razvoja.

SOZD Slovenijales Tovarna Sora Medvode je TOZD, v kateri je razprava o ZR na zboru delavcev potekala v glavnem le v številkah, premalo je bilo izrečenih besed o reševanju težav, s katerimi se srečujejo. Izvršni odbor OO ZS v akcijo praktično ni bil vključen.

Ingrad TOZD Mobilija — Zbor delavcev je obravnaval samo zaključni račun, pripombe so bile dane le na slabe osebnostne dohodke v težnji k uravnilovki. Kljub intervenciji obeh aktivistov razprava o ZR za leto 1984 ni potekala po danih usmeritvah. Različni kazalci in pokazatelji oziroma primerjalni podatki sploh niso bili obravnavani (ker je računovodkinja zbolela). Političnih struktur ni bilo čutili in je zanje dana ocena — neaktivnost.

Tiskarna Slovenija — Poročilo so sicer izdelali pregledno in objektivno, ocene IPO ni priložene. Poročilo pred zborom delavcev ni bilo obravnavano niti v sindikalnih skupinah niti na seji izvršnega odbora OO ZS niti v OO ZK.

Orbital — Pri razlagi rezultatov poslovanja so navajali predvsem številke in indekse, nekaj globljih vzrokov pri posameznih podatkih niso navajali. O delovanju delegatskega sistema ni bilo mogoče izvedeti ničesar.

IV.

Posebno pozornost bi kazalo nameniti obravnavam zaključnega računa za leto 1984 v naslednjih OZD: Dežnik, Stavbenik Koper TOZD GO Ljubljana, Slovenija avto DO Avtomerkur TOZD T. R. G., Iskra Center za elektrooptiko in Zavod Tivoli.

V Dežniku so neurejeni odnosi med vodilnimi delavci in delavci, kar se odraža na odklanjanju dela, prevelikih

bolniških izostankov in samovoljnih odhodih z dela. Čutili je odpor do mladih delavcev in njihovi zaposlitvi ter do izobraževanja lastnih kadrov. Imajo zelo visok odstotek režije. Pravilnik o OD ne stimulira pridnega delavca.

SGP Stavbenik TOZD GO Ljubljana — Na zboru delavcev je bila obravnavana problematika stečaja, likvidacije oziroma uvedbe ukrepa družbenega varstva v TOZD. Delavci predhodno niso obravnavali poročila IPO. Zaključnega računa na zboru delavcev niso sprejeli in je nujno klicati strokovne in poslovodne delavce na odgovornost.

SOZD Slovenija avto DO Avtomerkur TOZD T. R. G. — V tej TOZD je obravnavala ZR potekala kot tipičen primer, kako se razprave o ZR ne sme voditi. Na zboru delavcev je bilo navrženo kup števil, pismenega gradiva ni dobil nihče, direktor ni predložil poslovnega poročila. Razprave ni bilo.

Na osnovi razprave aktivista so obljubili, da bodo naslednji dan po zboru delavcev v OO ZS in v OO ZK ocenili priprave na zbor in potek zbora. Osebnost mnenje aktivista je, da direktorju te TOZD ni mogoče dati podpore.

Hala Tivoli — Kljub prizadevanjem aktivista, da bi navezal kontakt s predsednikom IO OO ZS, mu to ni uspelo in to zato, ker predsednika, ki je bil izvoljen na občnem zboru v letu 1984, že skoraj leto dni ni več v tej OZD (v registru osnovnih organizacij ZS pa to ni zabeleženo, ker osnovna organizacija ZS ni opravila svoje dolžnosti in ni javila kadrovske spremembe). Po več poskusih je aktivist uspel navezati stike z namestnikom bivšega predsednika, ki pa o ZR ni vedel povedati niti datuma razprave. Kljub dogovoru in prošnji aktivista niso obvestili o datumu razprave na zboru delavcev, zato smatra, da le-te najbrž niso imeli ali pa je bila samo formalna.

Obravnavanje in sprejemanje ZR v Iskri DO Center za elektrooptiko bo zaradi nesoglasja med IO OO ZS in aktivistom obravnavalo in ocenilo predsedstvo občinskega sveta ZS Ljubljana-Siška.

V.

V sredinah, kjer je poslovanje po družbenih kriterijih urejeno in so sorazmerno dobri OD, so med drugim menili, da ni potrebno ocenjevanje poslovnega organa, saj z izkazanimi poslovnimi dobrimi rezultati že sledi neposredna ocena. Pa vendar občinski svet ZS meni, da dober poslovni rezultat ni merilo za odnos do samoupravnih organov, družbenopolitičnih organizacij in delegatov SIS, kar dokazuje ocenjevanje v Rašici, kjer so ocenili v celoti dobro poslovodno strukturo, pa vendar poudarili, da želijo več angažiranja pri delu delegacij za zbor združenega dela in samoupravne interesne skupnosti ter želijo večjo prisotnost med člani kolektiva.

V Mercatorju Hoteli Gostinstvo TOZD Ilirija so predlagali delavskemu svetu program ukrepov za izboljšanje poslovnih rezultatov, kateri je odgovoren med drugim tudi za prodajo in nabavo, ker se na teh področjih čuti neuspešnost, s čimer je analogna ocena. Istočasno IO OO ZS opozarja na dosledno izvajanje odgovorne kadrovske politike.

Kritično so ocenjevali poslovodni organ v OŠ Hinko Smrekar, kjer je teža na neustreznem odnosu ravnanja do samoupravnih organov ter samoupravljanja ter predimenzionirano kritiziranje do dela posameznih delavcev. Vsled tega je tudi ocena neugodna.

Za pomoč pri organiziranju razprav o ZR so zaprosili iz OŠ Smlednik, kjer se s poslovodnim organom niso mogli sporazumeti za korekcijo poslovnega poročila in ga na zboru delavcev niso sprejeli.

V OŠ Milan Mravljje niso kljub aktivnosti IO OO ZS uspeli dobiti ustreznega sodelovanja za usmerjeno razpravo in k ocenjevanju poslovodnega organa niso pristopili.

V knjižnici Šiška dela individualnega poslovodnega organa niso ocenjevali, ker je bil večino leta v bolniškem staležu in bo letos izpeljan postopek za invalidsko upokojitve. Njegova dela in naloge je opravljal namestnik.

V Colorju DSSS so ocenili, da so poslovodni delavci vestno opravljali svoje delovne dolžnosti, vendar v povezavi med DSS in TOZD še niso našli vseh skupnih ciljev, kateri bi jih povežali v bolj učinkovito celoto.

Podobno so menili v Colorju TOZD Premazi, kjer so ugotovili, da je direktor odgovorno opravljal svoje delovne dolžnosti. Želeli pa bi, da se sodelovanje med TOZD in DSSS še izboljša, predvsem na relaciji komerciala—razvoj—nabava—proizvodnja.

V DO Lek poslovnih delavcev niso ocenjevali niti v TOZD niti na nivoju delovne organizacije, teče pa redno mesečno ocenjevanje vseh delavcev po sistemu, po katerem si delijo povprečno 20 % OD z naslova delovne učinkovitosti, kar pa seveda ni predmet obravnave ob zaključnem računu.

Ugodno pozitivno so poslovne organe in odgovorne delavce ocenili v: VVO Najdihojca, Tuba TOZD Ciciban, Slovenija avto DSSS SOZD, Iskra IEZE TOZD Naprave in orodja, Unitas, Rašica TOZD Pletilnica, Nastanitveni center Šiška, PAP TOZD Proizvodnja, Iskra IEZE TOZD Feriti, Tekstil TOZD Galant, Litostroj TOZD PZO, Avtoemona, Litostroj TOZD PUM Livarne, Petrol DO Zemeljski plin, Dom starejših občanov, Litostroj TOZD TVN, OŠ Valentin Vodnik, Turboinštitut, Delikatesa, Izobraževalni center ONZ, Kompas Magistrat Motel Medno, Pivovarna Union TOZD Polnilnica, Iskra IEZE TOZD Keramika, Giposs TOZD Trgovina, Savske elektrarne TOZD HE Medvode, OŠ Rihard Jakopič, Viator DS SP Tovorni promet in Splošna finomehanika.

VI.

V času obravnav ZR smo obravnavali tudi poročila o izvajanju programov in programe za leto 1985 v SIS družbenih dejavnosti ter materialne proizvodnje. Iz razprav so poudarjena naslednja stališča:

— Še vedno beležimo posredovanje preobširnih gradiv delegatom, prekratki roki med prejemom gradiva in sklicem skupščine ter da strokovni in odgovorni delavci ne nudijo ustrezne pomoči delavcem.

— V VVO se še vedno planira gradnja novih kapacitet — med tem pa zapirajo oddelke zaradi zmanjšane števila priliva otrok ter viška kadrov (VVO Najdihojca in VVO Bežigrad). Vzroki za manjši vpis otrok niso izpostavljeni in predlagajo strokovno oceno: zdravstvene službe, socialnega varstva, komiteja za družbeno dejavnost in odgovornih služb v VVO.

— V izobraževalnih programih ni opredelitev za nove dodatne programe finančnega kritja, ki je vse preveč v breme posameznikov in povzroča socialno razlikovanje med otroci.

— Prehrana v OŠ mora biti zagotovljena za vse otroke. — V programu skupnosti za kulturo niso izpostavljene in finančno opredeljene kulturne dejavnosti OZD; Vodnikova hiša bi morala biti v finančnem programu kulturne skupnosti SR Slovenije, saj je skupnega pomena; knjižnica Šiška mora s svojim programom in obliko dela zagotoviti možnost izbora literature za vse vrste bralcev.

— Socialno varstvo ne bo moglo zagotavljati sredstev glede na povečane potrebe s strani prosilcev in se mora socialna politika uresničiti s socialno evidenco in zagotavljanjem socialne varnosti delavcev z delom.

— Domovi starejših občanov so vse bolj obremenjeni z nepokretnimi bolniki, za kar niso bili zgrajeni ter imajo zaradi tega še bolj oteženo delo.

— V zdravstvenem varstvu se je povečalo število kurativnih pregledov in škodo preventivnih. Obremenitve nege na domu so povečane s skrajševanjem ležalne dobe, kar je fizična in finančna obremenitev tako Zdravstvenega doma Ljubljana kot Doma starejših občanov.

— Dispanzerski dejavnosti v programih dajemo prednost, vendar je izvedba vprašljiva, saj zaradi nasprotnih stabilizacijskih ukrepov (racionalizacija kadrov, višanje participacij...) lahko pričakujemo porast kroničnih obolenj med prebivalstvom, saj se istočasno zmanjšuje ekonomski status posameznika.

— Planirana rast materialnih stroškov je nerealna in nanjo nimajo vpliva niti uporabniki niti izvajalci.

Skupna problematika družbenih dejavnosti:

— Osební dohodki niso dosegli izravnave višine OD med gospodarstvom in družbenimi dejavnostmi, vsled tega beležimo že manjši interes do dela oziroma doseganje kvalitete dela, saj stimulacija ni možna.

Rast materialnih stroškov posega tudi v kvaliteto dejavnosti.

— Amortizacija kljub zvišanju ne zagotavlja obnove zastarelosti opreme (predvsem starejših objektov).

— Odločanje o organiziranosti SIS družbenih dejavnosti prepuščamo odločitvi delegatov, vendar poudarjamo sledeče:

● potrebno je zagotoviti možnosti odločanja vseh delavcev

● njuno opredeliti mesto in nivo odločanja s poudarkom na odgovornosti

● predlagano je tudi bilo, da je potrebno izdelati postopek usklajevanja in preglasovanja

● vse ugotovljene pomanjkljivosti o sistemu delegatskega odločanja je potrebno programsko čimprej izboljšati toliko, da ne bi beležili več prisotnosti teh težav, ki ovirajo delegatsko odločanje

● nesprejemljive so spremembe med samim sklicem skupščine, katere nemalokrat vplivajo na bistveno vsebino in odločanja, saj tako delegati nimajo možnosti dobiti stališča svoje konference.

Ljubljana, dne 29. 3. 1985

Gradivo pripravili:
Branka Rus, l. r.
Vesna Kovač, l. r.

ANALIZA OBRAVNAVE ZR ZA LETO 1984, IZDELANA NA PODLAGI PRIPOMOČKA ZA ČLANE POLITIČNEGA AKTIVA

Občinski svet ZS Ljubljana-Šiška je izdelal za člane političnega aktiva, ki so v organizacijah združenega dela spremljali obravnavo ZR za leto 1984, poseben pripomoček, na podlagi katerega naj bi pridobili informacijo o vsebini poslovnega poročila o poslovanju OZD in informacijo o poteku razprave ter o položaju OZD v podskupini dejavnosti oziroma v panogi.

Do vključno 26. 3. 1985 so aktivisti posredovali 49 izpolnjenih, delno izpolnjenih, v nekaterih primerih pa tudi praznih vprašalnikov za OZD občine Ljubljana-Šiška. V teh OZD je zaposlenih 10.478 delavcev (ca. 27 % vseh zaposlenih v občini Ljubljana-Šiška).

Na zbiorih delavcev so poslovno poročilo in ostala poročila podajali:

— za 19 OZD	39 %	ni podatka
— v 12 OZD	24 %	individualni poslovni organ
— v 11 OZD	22 %	individualni poslovni organ in računovodja
— v 3 OZD	6 %	individualni poslovni organ, računovodja in drugi odgovorni delavci
v ostalih OZD	9 %	različno (v eni OZD IPO in namestnik IPO, druge IPO in drugi odgovorni delavci in spet druge računovodja)

PODATKI O POSLOVANJU

1. Dohodek

a) Dohodek na delavca

Na podlagi izpolnjenih vprašalnikov lahko zaključimo, da je bil dohodek na delavca v preteklem letu v 94 % OZD večji kot v letu 1983 (za 6 % OZD vprašalnik ni izpolnjen). Tak dohodek na delavca je rezultat večjega obsega proizvodnje v 64 % OZD. Dohodek na delavca je bil večji kot je bil planiran v 78 % OZD (manjši od planiranega je bil v Aero TOZD Tovarna celuloze in papirja Medvode, Iskra TOZD TV Pržan, DO Energetika in DO Gorenje-Tiki), enak planiranemu pa v Leku TOZD Farmacija.

Dohodek na delavca je bil večji kot v podskupini dejavnosti oziroma v panogi v 25 % OZD, manjši kot v podskupini oziroma panogi v IKO DSSS, PEP DSSS, v Pivovarni Union TOZD Kvasarna in v Domu starejših občanov, enak kot v podskupini oziroma panogi pa je bil v Ingradu Celje TOZD GO Ljubljana.

b)

V dohodku je bil posebej prikazan dohodek kot rezultat inovacij in tehničnih izboljšav v 16 % OZD (Aero TOZD Tovarna celuloze in papirja Medvode, IMP DO IKO TOZD ITAK, IMP DO IKO TOZD Trata Črpalke, v Pivovarni Union TOZD Polnilnica, v PAP TOZD Telematika, DO Prod, Pivovarni Union TOZD Distribucija in TOZD Kvasarna).

Dohodek kot rezultat novih vlaganj so obravnavali v 20 odstotkih OZD (TOZD Zastava, Aero TOZD Tovarna celu-